# Tak?m Sporlar?nda Görev Yapan Sporcular?n Antrenörleri ile ?lgili Karizmatik Liderlik Alg?lar?n?n De?erlendirilmesi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Tak?m Sporlar?nda Görev Yapan Sporcular?n Antrenörleri ile ?lgili Karizmatik Liderlik Alg?lar?n?n De?erlendirilmesi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31330

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Tak?m Sporlar?nda Görev Yapan Sporcular?n Antrenörleri ile ?lgili Karizmatik Liderlik Alg?lar?n?n De?erlendirilmesi Ölçe?i, sporcular?n antrenörlerinin sergiledi?i **karizmatik liderlik** özelliklerini nas?l alg?lad?klar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle tak?m sporlar? ba?lam?nda, antrenörlerin **liderlik** davran??lar?n?n alt boyutlar?n? kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmeyi hedefler. Ölçek geli?tirme çal??mas?, 2013 y?l?nda Veli Onur Çelik taraf?ndan yap?lm?? ve geçerlik ile güvenilirlik analizleri basketbol bran??nda görev yapan sporcular üzerinden gerçekle?tirilmi?tir. Toplam 35 maddeden olu?an bu araç, spor psikolojisi ve spor yönetimi alanlar?nda antrenör-sporcu ili?kilerini ve liderlik etkile?imlerini incelemek için önemli bir kaynak sa?lamaktad?r.

## Anahtar Kelimeler

Karizmatik Liderlik, Antrenör Alg?s?, Spor Psikolojisi, Tak?m Sporlar?, Ölçek Geli?tirme, Basketbol, Liderlik Alg?s?.

## Yazarlar

Veli Onur Çelik

## Amaç

Ölçe?in temel amac?, tak?m sporlar?nda aktif olarak görev alan sporcular?n, kendi antrenörlerine yönelik **karizmatik liderlik** alg?lar?n? güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçebilecek bir enstrüman geli?tirmektir. Sporcular?n antrenörlerinin davran??lar?n? (motivasyon, güven, etkileyicilik, s?ra d??? ki?ilik vb.) nas?l yorumlad???n? belirlemek, spor ortam?ndaki liderlik stillerinin etkinli?ini anlamak aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Bu çal??ma, sporcular?n gözünden antrenörlerinin karizmatik özelliklerini derinlemesine inceleyerek, spor bilimleri literatürüne özgün bir katk? sunmay? amaçlam??t?r. Geli?tirilen bu ölçek sayesinde, antrenörlük e?itim programlar?n?n ve performans de?erlendirmelerinin daha nesnel verilere dayand?r?lmas? hedeflenmi?tir.

## Yap?

Ölçek, antrenörlerin karizmatik liderlik özelliklerini ölçen çok boyutlu bir yap?ya sahiptir. Yap?lan **faktör analizi** sonucunda, ölçe?in toplam 35 maddesi 10 farkl? alt boyutta toplanm??t?r. Bu alt boyutlar, karizmatik liderli?in çe?itli veçhelerini temsil ederek, alg?n?n karma??kl???n? yans?tmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in tan?mlanan on alt boyutu ?unlard?r:

**Oyuncular?n ?htiyaçlar?na Gösterilen ?lgi:** Sporcular?n ki?isel ve profesyonel geli?imlerine verilen destek.
**Antrenöre Duyulan Güven:** Sporcular?n antrenörün yeteneklerine ve niyetine duydu?u inanç.
**Antipatik (Negatif) Alg?:** Antrenörün olumsuz veya itici olarak alg?lanan özellikleri.
**Etkileyicilik (Çekicilik):** Antrenörün sporcular üzerindeki pozitif etki yaratma yetene?i.
**S?ra d??? Ki?ilik Yap?s?:** Antrenörün al???lm???n d???ndaki, dikkat çekici karakter özellikleri.
**Motive Etme:** Antrenörün sporcular? te?vik etme ve hedeflere yönlendirme becerisi.
**Etkili Konu?ma Becerisi:** Antrenörün aç?k, ikna edici ve ilham verici ileti?im yetene?i.
**S?rad??? Fiziksel Görünü?:** Antrenörün fiziksel özelliklerinin karizmaya katk?s?.
**Risk Alma:** Antrenörün stratejik veya ki?isel riskler alma e?ilimi.
**De?erlerine Sahip Ç?kma:** Antrenörün etik ve ahlaki de?erlere ba?l?l??? ve bunlar? savunmas?.

## Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini test etmek amac?yla gerçekle?tirilen analizlerde, örneklem büyüklü?ünün **faktör analizi** için uygunlu?u de?erlendirilmi?tir. Yap?lan analizler sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin (**KMO**) de?eri 0,775 olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, örneklem büyüklü?ünün ve verilerin faktörle?tirilebilirli?inin yeterli oldu?unu aç?kça göstermektedir.

Veri setinin çok de?i?kenli normal da??l?mdan farkl? olup olmad???n? ve faktör analizine uygunlu?unu belirleyen **Bartlett's Sphericity testi** sonuçlar? ise $\chi^2$= 2909,419 ve $p < 0.001$ olarak bulunmu?tur. Bu istatistiksel sonuçlar, korelasyon matrisinin birim matristen anlaml? derecede farkl? oldu?unu, dolay?s?yla verilerin faktör analizine uygun oldu?unu ve ölçe?in yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu teyit etmektedir.

## Güvenilirlik

Ölçe?in içsel tutarl?l???n?n belirlenmesi amac?yla **Cronbach Alpha testi** uygulanm??t?r. Toplam ölçek için hesaplanan alfa katsay?s? de?eri 0,955 gibi oldukça yüksek bir seviyede bulunmu?tur. Bu de?er, ölçe?in genel olarak mükemmel bir içsel tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Ayr?ca, ölçe?i olu?turan 10 alt boyutun her biri için ayr? ayr? **Cronbach Alpha** de?erleri hesaplanm??t?r. Bu boyutlar?n güvenilirlik katsay?lar? 0,681 ile 0,873 aras?nda de?i?mektedir. Bu bulgular, ölçe?in sadece bütün olarak de?il, ayn? zamanda alt boyutlar düzeyinde de yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu ve ölçülen yap?y? tutarl? bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlamaktad?r.

Oyuncular?n ?htiyaçlar?na Gösterilen ?lgi: ,821
Antrenöre Duyulan Güven: ,772
Antipatik (Negatif) Alg?: ,873

ARABPSYCHOLOGY.COM

Etkileyicilik (Çekicilik): ,735
S?ra d??? Ki?ilik Yap?s?: ,848
Motive Etme: ,832
Etkili Konu?ma Becerisi: ,765
S?rad??? Fiziksel Görünü?: ,779
Risk Alma: ,683
De?erlerine Sahip Ç?kma: ,681

## Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde, veri yap?s?n?n çok boyutlulu?unu ve faktörle?tirilebilirli?ini incelemek için aç?mlay?c? **faktör analizi** kullan?lm??t?r. Yap?lan analizde, örneklem verilerinin faktör analizine uygunlu?unu gösteren **KMO de?eri** 0,775 olarak tespit edilmi?tir. KMO de?erinin 0,70'in üzerinde olmas?, verilerin faktör analizi için uygun oldu?unu ve de?i?kenler aras?nda anlaml? korelasyonlar bulundu?unu belirtir.

Ayr?ca, korelasyon matrisinin kimlik matrisine e?it olup olmad???n? test eden Bartlett's Sphericity testi, $p < 0.001$ düzeyinde istatistiksel olarak anlaml? bulunmu?tur ($\chi^2 = 2909,419$). Bu sonuç, de?i?kenlerin birbirinden ba??ms?z olmad???n? ve ortak faktörlerin varl???n?n kabul edilebilir oldu?unu göstermektedir. Faktör analizi, ölçe?in karizmatik liderlik alg?s?n? 10 farkl? boyutta ölçen sa?lam bir yap?ya sahip oldu?unu ortaya koymu?tur.

## Enstrüman

**Test Türü:** Geli?tirme

**Format:** Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i. Ölçek toplam 35 maddeden olu?maktad?r.

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Hedef Popülasyon Grubu:** Tak?m sporlar?nda (Örneklemde Basketbol) aktif görev yapan sporcular.

**Ya? Grubu:** Çal??mada belirtilmemi?tir, ancak aktif sporcular? kapsamaktad?r.

**Popülasyon Detaylar?:** Ölçek geli?tirme ve do?rulama çal??mas?, özellikle basketbol bran??nda görev yapan sporcular üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

**Test Metodolojisi:** Ölçek, sporcular?n antrenörlerinin karizmatik özelliklerine ne ölçüde kat?ld?klar?n? ölçen 4'lü Likert tipi bir derecelendirme kullan?r.

**Derecelendirme:**

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kesinlikle Kat?lm?yorum = 1
Kat?lm?yorum = 2
Kat?l?yorum = 3
Kesinlikle Kat?l?yorum = 4

## Anahtar Kelimeler

Sporcu Alg?s?, Antrenör Liderli?i, **Güvenilirlik**, **Geçerlik**, Psikometrik Özellikler, Tak?m Dinamikleri, Veli Onur Çelik.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:** Bilgi mevcut de?ildir.

**Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri:** onurcelik@anadolu.edu.tr

**Yaz??ma Adresi:** Bilgi mevcut de?ildir.

## ?zinler & Ücret ve Test Y?l?

**Yay?n Y?l?:** 2013

**?zinler ve Kullan?m Ücreti:** Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar? için yazarla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

**PDF Eri?imi:** Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: takim-sporlarinda-gorev-yapan-sporcularin-antrenorleri-ile-ilgili-karizmatik-liderlik-algilarinin.pdf

## Referanslar

Çelik, V. O. (2013). Tak?m sporlar?nda görev yapan sporcular?n antrenörleri ile ilgili karizmatik liderlik alg?lar?n?n de?erlendirilmesine yönelik bir ölçek geli?tirme çal??mas?: Basketbol bran?? örne?i. *Pamukkale Journal of Sport Sciences, 4*(2), 16-45.

## Ö?elerin Tak?m Sporlar?nda Görev Yapan Sporcular?n Antrenörleri ile ?lgili Karizmatik Liderlik Alg?lar?n?n De?erlendirilmesi Ölçe?i

**ÖNEML?:** A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Toplam madde says? 35'tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Örnek Maddeler:

Antrenörüm gelece?imle ilgili planlar?mda bana yard?mc? olur.
Antrenörüm sahada ne yaparsam yapay?m, kenarda beni destekler.
Antrenörüm ço?u insan taraf?ndan kendini be?enmi? olarak nitelendirilir.
Antrenörüm sahip oldu?u de?erler ile bana göre ortalama biri olarak nitelendirilemez.

ARABPSYCHOLOGY.COM